

Verzameldocument met alle inbreng van werkgroepleden - versie 11mei 2020

Werkgroep Twm COVID 19

Inbreng voor het schrijfteam (deze inbreng is aanvullend op de inbreng tbv overleg 7 mei):

SZW

De discussie bij SZW over welke onderwerpen wij met de Twm zouden willen laten meelopen is nog gaande. Toch laat ik vandaag vast weten wat de hoofdlijnen zijn, zodat jullie misschien ook vast een inschatting kunnen geven. Overigens wist ik niet precies wie er allemaal in het schrijfteam zitten, stuur het vooral graag door als ik iemand over het hoofd zie.

De Inspectie SZW houdt toezicht op de arbeidsomstandigheden binnen bedrijven (kantoren, bouwplaatsen enz.). De Inspectie heeft nu dus alleen een rol als toezichthouder van de Arbeidsomstandighedenwet, niet op grond van de noodverordeningen. Er komen veel signalen binnen vanuit werknemers (en hun vertegenwoordigers) dat bescherming van werknemers meer aandacht nodig heeft. Daarom is er de wens, in elk geval bij onze beleidsafdeling, dat de Inspectie SZW zich minder terughoudend opstelt bij het handhaven van de anderhalvemeternorm op de werkvloer. De Inspectie SZW geeft aan dat ze onvoldoende middelen heeft. Het idee is daarom om de Arboret uit te breiden met de bevoegdheid om werk stil te leggen bij ernstige overtredingen van de veiligheids- en gezondheidseisen uit de Arboret in relatie tot de coronamaatregelen. Er circuleert in elk geval een vroeg concept om artikel 28 in die zin uit te breiden. Zou de Twm zich voor zoiets lenen?

Overigens werd ook de suggestie gedaan om de Inspectie SZW toezichthouder te maken op de Twm, maar vooral dat laatste is verre van afgestemd.

Tot slot kreeg ik nog het volgende aandachtspunt mee. Een goede afbakening en definitie van de cruciale begrippen "groepsvorming" en "openbare samenkomsten" is van belang. In de noodverordeningen wordt aangegeven dat 1) samenkomsten verboden zijn (met enkele uitzonderingen) en 2) dat het verboden is zich in het openbaar in een groep van meer dan 3 personen op te houden. Uit landelijke berichtgeving bleek dat bijv. BOA's iedere vorm van het samenkomen van meer dan twee personen als een samenkomst beschouwen, wat veel onduidelijkheid met zich meebrengt (en wat het verbod op groepsvorming eigenlijk overbodig maakt). Voor het begrip "samenkomst" is in de noodverordeningen aangesloten bij artikel 174 van de Gemeentewet, maar dat artikel biedt weinig houvast.

EZK

Ideeën voor inhoudsopgave wet tijdelijke maatregelen COVID19

Uitgangspunt: nieuw hoofdstuk in de Wpg.

Idee: Hoofdstuk Va. Volgt dan op Hoofdstuk V bijzondere bepalingen infectieziektenbestrijding. (NB: volgens wetten.nl heet het hoofdstuk over CN hoofdstuk Va, maar is het geplaatst na hoofdstuk VII, en zou logischerwijs hoofdstuk VIIa moeten heten)

§ 1. Begripsbepalingen

Begrippen die alleen voor de tijdelijke maatregelen relevant zijn. Voorkomt "vervuiling" van artikel 1 en je bent na intrekken van het hoofdstuk ook weer gemakkelijk van de begrippen af

§ 2. Reikwijdte en tijdelijk karakter

Iets over de reikwijdte/verhouding tot de andere hoofdstukken van deze wet. Op grond van artikel 7 kan MVWS de voorzitter van de veiligheidsregio's van opdragen maatregelen te nemen. Dat hebben ze gedaan, en die maatregelen moeten nu vervangen worden door de bepalingen van dit hoofdstuk.

Tijdelijk karakter ook vooraan in het wetsvoorstel benoemen.

§ 3. Afstandsnorm(en)

Anderhalvemeternorm wettelijk vastleggen, of handiger om de norm bij MR vast te stellen voor het geval er flexibiliteit in de norm wenselijk is.

Maatregelen als de norm niet gehaald kan worden (zoals in het OV).

Verzameldocument met alle inbreng van werkgroepleden - versie 11mei 2020

§ 4. Sluiten van sectoren

Sectoren is heel ruim: alles van horeca tot scholen tot markten tot verpleeghuizen.

Hoofdregeel: dicht tenzij bij MR is bepaald dat iets open mag zijn, of tenzij B&W bepaalt dat iets open mag zijn. + randvoorwaarden voor de tenzij.

Sectoren (en wellicht daarbinnen kleinere branches of specifieke bedrijven of instellingen) aanwijzen bij MR.

Zorgplicht: als open dan de best beschikbare technieken/methoden/gedragsregels/etc toepassen.

§ 5. Locatiegegevens

Telecombedrijven krijgen plicht om locatiegegevens door te geven aan (RIVM; daar ligt nu een concrete wens die door EZK wordt uitgewerkt).

§ 6. Toezicht en handhaving

Aanvulling op hoofdstuk VII (kan natuurlijk ook met een wijziging van hoofdstuk VII)

NB zijn er afwijkingen voor Caribisch Nederland nodig? Artikel 68a begint met de hoofdregeel dat tenzij in dat hoofdstuk anders is bepaald, het bepaalde bij of krachtens deze wet mede van toepassing is in Caribisch Nederland.

FIN

Gisteren is in de werkgroep afgesproken dat er vandaag vanuit ieder departement input zou worden geleverd voor de inhoudsopgave van de Twm COVID-19. Vanuit Financiën zijn er vooralsnog geen specifieke onderwerpen die wat ons betreft in de wet geregeld moeten worden. Meer in het algemeen kunnen wij ons aansluiten bij wat andere departementen (m.n. BZK en JenV) al eerder hebben ingebracht, zoals het als vertrekpunt nemen van de anderhalvemeternorm en van wat er nu in de noodverordeningen is geregeld. Ook zal er onder andere aandacht moeten zijn voor:

- de bevoegdheidsverdeling;
- delegatiebepalingen voor nadere regels over de invulling van de in de wet opgenomen hoofdnormen;
- toezicht en handhaving;
- de verhouding tot andere wetten.

BZ

Mogelijkheid behouden voor in Ned gevestigde internationale organisaties (evt. onder voorwaarden) om de in het kader van hun taken noodzakelijke vergaderingen of andere bijeenkomsten te kunnen houden.

OCW

Ik heb enkele (beleids)collega's bij ons gepolst. In aanvulling op mijn vorige mail nog het volgende voor wat betreft onderwerpen/aandachtspunten:

- De wet moet de mogelijkheid bieden om in de amvb en mr af te wijken van naastliggende hogere regelgeving. Vergelijkbaar zoals we dat vaak bij experimentwetgeving doen. Dus dat in de amvb kan worden afgeweken van bepalingen in de Wet op het primair onderwijs.
- De wet moet de normadressaat breed houden. Voor scholen en cultuurinstellingen moet de norm niet enkel gericht kunnen worden tot het bestuur, maar ook tot de leerlingen, ouders, bezoekers.
- De definitie van huishouden in relatie tot de anderhalvemeternorm is een aandachtspunt, nu veel mensen buiten het man-vrouw-kind hokje vallen. Wellicht is dit pas relevant voor de amvb, als het op dat niveau geregeld gaat worden.
- Voor het overige geldt dat de amvb en mr voor beleid het meest relevant zullen zijn. Omdat daarin de echte beleidskeuzes zullen staan.
- Voor veel sectoren lijkt de handhaving van een 1,5 meternorm niet mogelijk/rendabel. Vraag is of de regelgeving daar alternatieven voor mogelijk moet maken, zoals gebeurt voor het OV. Ook dit zal waarschijnlijk op amvb of mr-niveau geregeld worden.

Verzameldocument met alle inbreng van werkgroepleden - versie 11 mei 2020

Inbreng leden t.b.v. de vergadering 7 mei 2020:

VWS:

Zie de bijgevoegde notitie met de VWS-inbreng met bijlagen (Noodverordening en RvSt-advies).

BZK:

Zie de bijgevoegde notitie met BZK-inbreng.

Voorts zijn hieronder in bullits de concrete wensen opgenomen:

- Landelijke anderhalvemeternorm (en evt. afwijkingen) en nodige hygiënische normen als kader bij of krachtens de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19. De wet moet voldoende flexibiliteit geven om snel bij amvb of ministeriële regeling wijzigingen te kunnen doorvoeren. Minister van VWS blijft in overleg met zijn betrokken ambtgenoten beslissen of sectoren weer open kunnen of weer gesloten moeten worden bij opleving van het virus.
- Uitvoering landelijke normen terug naar de normale bestuurlijke verhoudingen, waarbij gemeenten (burgemeester en college) beslissingen nemen over de toepassing en bestuursrechtelijke handhaving van die normen op concrete plaatsen in de openbare/publieke ruimte, zoals bij vergunningverlening horeca, evenementen, fysieke inrichting openbare ruimte en toepassing openbare ordebevoegdheden. Op die manier is lokaal maatwerk mogelijk. Om te zorgen dat gemeenten dat kunnen doen, moet de wet voorzien in een duidelijke, niet te betwisten, taak voor gemeenten op gebied van volksgezondheid en hygiëne in publieke ruimte en vordering van medewerking aan uitvoering van de landelijke doelstellingen (medebewind). Bij medebewind past financiële dekking voor de extra uitvoeringskosten van gemeenten.
- Beperking van grondrechten worden bij of krachtens de wet geregeld (voor zover Gw dat toestaat) en de noodzaak wordt opnieuw overwogen t.o.v. eerdere noodverordeningen. Zie de bijlage voor toelichting van concrete grondrechten.
- Flankerend bestuurlijk overleg: in de memorie van toelichting aangeven hoe (vertegenwoordigende koepels van) decentrale overheden worden betrokken bij voorbereiding van besluitvorming op basis van de Tijdelijke wet.
- Proces wetsvoorstel: (korte) tijd voor informele consultatie VNG, NGB en IPO voor zover CdK taak/bevoegdheden krijgt.

JenV

- Inhoudelijke normen.
  - Gezien de brief van afgelopen vrijdag ligt het wat ons betreft in eerste instantie in de rede voor de Twm COVID-19 te kijken naar alle onderwerpen die in opdracht van MVWS waren of zijn geregeld in *noodverordeningen*. Die regelen nu immers de "samenleving waarin een 'anderhalvemeternorm' en hygiënenormen van groot belang zijn" (elders staat: "gedragsvoorschriften"). Het zijn die noodverordeningen die in een democratische rechtstaat niet al te lang moeten duren.
  - Hierbij is bijzondere aandacht nodig voor wat in noodverordeningen in *Caribisch Nederland* stond of staat en wat daar nodig is voor de langere termijn.
  - *Rechtsvergelijkend* (met ons omringende landen en tussen de landen van het Koninkrijk) is ook nog inspiratie te halen.
- "Overigens".
  - In de brief gaat het o.a. ook over de hoofdlijnen voor de bevoegdheidsverdeling, procedurele waarborgen en toezicht en handhaving (en dan speelt wat ons betreft de vraag tussen de verdeling bestuursrecht/strafrecht). Verder gaat het over delegatiegrondslagen voor nadere regels en kunnen af- en opschalen bij ontwikkeling van het virus. Ten slotte over de verhouding tot de Wet publieke gezondheid, normale bestuurlijke verhoudingen, regionale en lokale verschillen en lokale gezagsdragers.
  - Het lijkt ons goed een *eerste gedachteswisseling* te hebben hoe de collega's daartegen aankijken.

OCW:

Verzameldocument met alle inbreng van werkgroepleden - versie 11mei 2020

- Om onderwijsverlening om redenen van de gezondheid te beperken en aan voorwaarden te binden is een wettelijke voorziening noodzakelijk. Er zijn enkele zorgplichten, maar die zijn zeer beperkt. Van belang is daarom dat de wet in ieder geval de algemene (open) normen inzake afstand, hygiëne en veiligheid bevat in relatie tot openstelling, en de grondslag biedt om instellingen indien nodig te sluiten.
- Ook binnen sectoren bestaat behoefte aan differentiatie. Zie het huidige onderscheid dat al gemaakt wordt tussen primair, voortgezet en hoger onderwijs. Maar ook binnen elk van die drie is er behoefte aan verschillen. Denk aan speciaal onderwijs en onderwijs op asielopvanglocaties. Dus ruimte om nadere voorwaarden of het toepassingsbereik bij amvb dan wel mr te stellen.
- Binnen het onderwijs worden veel protocollen opgesteld. Het zou fijn zijn als een relatie met deze wet gelegd kan worden. Niet zozeer dat protocollen verplicht worden of algemeen verbindend, maar dat zij nader invulling geven aan de algemene plichten van deze wet.
- Meer algemeen punt wordt het toezicht en de handhaving van de normen, alsook de mogelijkheid om ontheffingen/maatwerk te verlenen.

BZ

Vanuit Buitenlandse zaken graag aandacht voor de internationale dimensie van de maatregelen. Die gaan verder dan de grondrechten. Het gaat dan om bijvoorbeeld het recht van de Europese Unie (zoals het vrije verkeer van personen en goederen) en mensenrechten die niet in de grondwet verankerd zijn zoals bijvoorbeeld het recht op een eerlijk proces *binnen een redelijke termijn* met *openbare toegang* tot de rechtszaal (6 EVRM).

FIN

Voor nu de volgende vragen/aandachtspunten:

- Aangegeven wordt dat de Twm COVID-19 naast de Wet publieke gezondheid en andere bestaande wetten komt te staan. Welke 'gaten' in wetgeving zijn er waar de Twm COVID-19 in moet voorzien? Of gaat het vooral om het bieden van een betere democratische legitimatie van de maatregelen?
- Hoe gaan de Twm COVID-19, de Wpg en andere bestaande wetten zich tot elkaar verhouden? En wat als er sprake is van overlap of tegenstrijdigheid?
- In eerdere versies van de Kamerbrief stond dat de uitwerking wordt overgelaten aan algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen, waarbij de minister die het aangaat het voortouw zal nemen. Is dat nog steeds de bedoeling? Zo ja, dan lijkt het me belangrijk om goed na te denken over de bevoegdheidsverdeling. Ieder departement zal de uitwerking van de noodzakelijke maatregelen immers ook vanuit het eigen beleidsterrein bezien, terwijl de maatregelen uiteindelijk zien op gezondheid, veiligheid en de openbare orde. Dat zijn onderwerpen die normaal gesproken op het beleidsterrein van VWS en JenV liggen.

IenW

Voor dit moment kan vooral gedacht worden aan de te verwachten verplichting om in het OV mondkapjes te dragen. Vooralsnog zal dat d.m.v. de noodverordeningen geregeld worden, maar omdat deze verplichting waarschijnlijk een tijd gaat duren, ligt het voor de hand deze verplichting op termijn in/op basis van de Twm COVID19 regelen.

 THE NOVEL CORONAVIRUS

 RIGHTS AND REGULATIONS

SARS-CoV-2

Coronaviruses can infect humans and cause various diseases: **from common colds to severe infections**, such as MERS or SARS.

SARS-CoV-2 is transmitted from **human to human**. In some cases people have even been infected by others who have had non-specific symptoms.

Experts think that the virus is mainly transmitted by **droplets** when coughing, sneezing or talking.

Key terms

Suspected of being infected: A person who is thought to be infected with pathogens, without being sick, suspected of being sick or a carrier.

Carrier: A person who carries and sheds pathogens and can therefore be a source of infection for others, without being sick or suspected of being sick.

SARS-CoV and **MERS-CoV** have led to major outbreaks in the past.

COVID-19 is the name of the disease caused by the virus SARS-CoV-2.

Quarantine protects you and everyone else from becoming infected by the novel coronavirus. It is the temporary isolation of someone suspected of being infected or who may be carrying or shedding the virus. Quarantine **helps to prevent the spread of the disease**.

Legal provisions

Section 30 of the Infection Protection Act (IfSG) forms the basis for prescribing quarantine.

Anyone employed who experiences a loss of earnings due to prescribed quarantine may have a right to financial compensation. The prescribing authority is the point of contact for this.

Please note: Violation of a prescribed quarantine could result in a fine or imprisonment!

Non-German citizens should inform their embassy about their prescribed quarantine.

Stamp/Contact

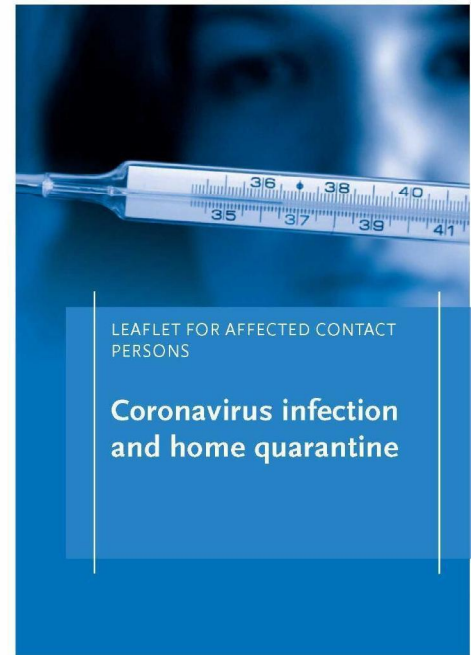
Further information

www.rki.de/covid-19 www.infektionsschutz.de

This translation was provided by the Federal Centre for Health Education (BZgA).
Publisher: Robert Koch-Institut, Berlin, 2020 | Editorial: Informationsstelle des Bundes für Biologische Gefahren und Spezielle Pathogene (IBBS), Fachgebiet 14 – Angewandte Infektions- und Krankenhaushygiene | Diagram: www.goebel-groemende
Cover photo: Gina Sanders – stock.adobe.com Print: RKI in-house print shop

 The Robert Koch-Institut is a federal institute within the portfolio of the Federal Ministry of Health

LEAFLET FOR AFFECTED CONTACT PERSONS

Coronavirus infection and home quarantine

 QUARANTINE **CARE** **WELL-BEING**

14 DAYS AT HOME

Stay at home.

Quarantine is important. It protects you and everyone else from infection by the novel coronavirus and helps to prevent the spread of the disease. The measure was prescribed by the responsible authority – generally your local public health authority. They prescribed how long you need to stay in quarantine. However, the measure does not end automatically, but instead only once it has been lifted by the responsible authority.

You have been identified as someone suspected of being infected, though you are not sick or suspected of being sick.

Quarantine measures are in place for COVID-19, because it can be very serious like other diseases caused by coronaviruses, such as SARS¹ and MERS². However, COVID-19 spreads faster and more easily in the population.

It is very important that you strictly adhere to quarantine and hygiene rules – even if you do not have any symptoms yourself. You will be protecting yourself and others by doing so.

Protective measures: You can protect yourself and others from infection with the novel coronavirus by following guidance on coughing and sneezing, practising good hand hygiene and social distancing.

¹ Severe Acute Respiratory Syndrome
² Middle East Respiratory Syndrome

Seeking support.

Medical Care:

- ▶ Contact your primary care physician or specialist doctor if you urgently need medication or medical treatment for another or existing medical condition.
- ▶ Explain what you need and that you are in quarantine.
- ▶ If you have any medical problems that could affect your compliance with quarantine, then you should notify your local public health authority.

Immediately contact your local public health authority if you feel ill or have the following symptoms: cough, sneezing, infection-related shortness of breath, fever.
www.rki.de/mein-gesundheitsamt

Call the **emergency telephone number (112)** if you experience life-threatening acute diseases, poisoning or severe injuries.
Please note the general recommendations when calling an emergency number and explain that you are in quarantine.

Food supply:

- ▶ Ask family members, friends or neighbours to help you. They can leave food at your front door.
- ▶ You can also receive support from the fire service, the Technisches Hilfswerk (THW) civil protection organisation in Germany or voluntary organisations in your community.

Focus on families.

Home quarantine can be a major challenge for **families with children**, particularly when it comes to support with caring for your children.

- ▶ Try to stay in touch with each other as much as possible.
- ▶ If your children are being socially excluded in nursery school or school following return from quarantine, speak with the teaching staff.

Mental health and wellbeing.

Quarantine can be stressful and it might be harder than usual to maintain good mental health, wellbeing and social relationships. It can include experiencing fears and worries about becoming infected, feelings of exclusion, loneliness, anxiety and sleep disturbances.

- ▶ Even if you are not allowed to have direct contact with people, try to stay in touch with friends and family by phone, internet or other mode of communication.
- ▶ Consider if there is anything else that might also help you in stressful situations.
- ▶ Take advantage of existing phone help organisations, such as Crisis Aid or the Samaritans or similar organisations.
- ▶ Even when you are in home quarantine, look into options for doing sport, such as with an exercise bike or simple exercises without equipment. That way you will stay fit and it may help to reduce negative stress.

